

AK 12.07.2016 kuni auditi avalikustamiseni
Avaliku teabe seadus AvTS § 35 lg 2 p 2

Margus Tsahkna
sotsiaalkaitseminister
Sotsiaalministeerium

Meie 12.07.2016 nr 2-2.8/16/60123/45

Jevgeni Ossinovski
tervise- ja tööminister
Sotsiaalministeerium

Kokkuvõtte auditi „Ministeeriumide sõidukite majandamise otstarbekus“ raames Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas tehtud audititoimingute tulemustest

Austatud härra Tsahkna ja härra Ossinovski

Ajavahemikul juulist 2015 kuni aprillini 2016 korraldas Riigikontroll auditi „Ministeeriumide sõidukite majandamise otstarbekus“, mille raames auditeeriti perioodi 01.01.2013–30.06.2015. Auditi tulemuste kohta koostas Riigikontroll auditiaruande, mis on saadetud teadmiseks kõigile ministeeriumidele. Auditiaruanne sisaldab auditi käigus tehtud tähelepanekuid, järeldusi ja ettepanekuid. Käesolevat kokkuvõtet on probleemistikust täieliku ülevaate saamiseks soovitatav lugeda koos auditiaruandega.

Riigikontroll auditeeris, kas riigiasutused majandavad sõidukeid otstarbekalt, järgides seejuures riigivaraseaduse, riigieelarve seaduse ja riigihangete seaduse nõudeid. Selleks kontrollis Riigikontroll, kuidas asutused sõidukite soetust planeerivad, rahastamise viise leiavad, hankeid korraldavad ja sõidukeid kasutavad.

Ministeeriumide ja nende valitsemisala asutuste sõidukipargist ülevaate saamiseks küsis Riigikontroll nii riigiasutustelt kui ka Maanteeameti hallatavast liiklusregistrist perioodil 01.01.2013–30.06.2015 asutuste käsutuses olnud sõidukite nimekirja ning võrdles nende andmete vastavust. Lisaks võrreldi riigiasutustelt saadud andmeid perioodil 01.01.2013–30.06.2015 ametiautode erasõitudeks kasutamise eest tasutud maksude ja isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise eest tasutud hüvitiste kohta Maksu- ja Tolliametilt saadud andmetega. Analüüsiti sõidukite hankimise korraldust ja sõlmitud hankelepinguid ning nende kajastamist raamatupidamises ja saldoandmike infosüsteemis.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas tehti detailseid kontrollitoiminguid järgmistes asutustes: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Terviseamet ja Raviamet. Kokku kontrolliti 4 sõiduki soetamist.

Järgmisena on esitatud auditi käigus tehtud olulisemad tähelepanekud.

1. Terviseamet on sõlminud kapitalirendi tingimustele vastava lepingu.

Terviseameti sõlmitud rendilepingu kontrollimisel ilmnas, et tegemist on kapitalirendi tingimustele vastava lepinguga, mille kohaselt tuleb lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel rendilevõtjal tasuda kõik lepingu tähtpäevani maksmata osamakset, kindlustusmaksete jääk, intressivahetustasu, lisaks 2,5% veel maksmata osamaksete ja krediidi jäägist, tagastada sõiduk ning täita kõik selleks hetkeks tekkinud kohustused.

Riigikontrolli hinnangul tuleb raamatupidamises sellistele tingimustele vastavad lepingud kajastada varana ja kapitalirendikohustusena.

Riigieelarve seadusega on riigiasutustel keelatud võtta võlakohustusi ning teha tehinguid kapitalirendi tingimustel, kui selleks pole riigieelarvega luba antud ja eelarves raha ette nähtud. Terviseamet ei olnud selleks luba taotlenud ja eelarves polnud selleks raha ette nähtud, mistõttu on Terviseamet rikkunud riigieelarve seadust.

2. Bilansivälistel kontodel kajastuv info ei anna tõepärast ülevaadet lepingutega seotud kohustustest.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutused kajastavad bilansivälisel kontol 911030 „võetud rendikohustused“ ekslikult kõiki tulevasi makseid, mis on seotud sõidukite rendilepingutega, sh ka kapitalirendi tingimustel sõlmitud lepinguid. Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt peaksid aga sellel kontol kajastuma tulevaste perioodide kasutusrendimaksud, millest ei ole võimalik hoiduda rendilepingute katkestamise korral, mitte kõik lepinguperioodil tasumisele kuuluvad summad.

Statistikaamet kasutab riigi rahandusstatistika arvutamisel Rahandusministeeriumi saldoandmike infosüsteemis vastavatel bilansikontodel kajastatud summasid. Kuna bilansiväliselt kontodelt Statistikaamet täiendavaid andmeid ei otsi ega kasuta, ei jõua valesti klassifitseeritud rendilepingud ka rahandusstatistikasse.

Riigikontrolli hinnangul tuleb valitsemisala asutustel kõik sõlmitud rendilepingud üle vaadata ning kajastada need raamatupidamises vastavuses lepingutingimuste ja raamatupidamisreeglitega, et tagada valitsussektori statistika tegemise aluseks korrektsed andmed.

3. Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutustel puudub oma autopargist täpne ülevaade.

Võrreldes liiklusregistris olevaid andmeid andmetega, mille esitasid meile asutused auditeeritud perioodil kasutuses oleva sõidukipargi kohta, ilmnesid mitmed erinevused.

Asutuste esitatud info põhjal oli nende valduses või kasutada 32 sõidukit enam, kui liiklusregistris kajastus, ja registri järgi oli 13 sellist sõidukit, mille kohta asutused Riigikontrollile andmeid ei olnud esitanud.

Selliste erinevuste peamine põhjus oli võõrandamisel omanikuvahetuse registreerimata jätmine. Riigikontrolli hinnangul ei olnud (nt aastalõpu inventuurides) asutused enda valduses olevate sõidukite seisukorda ja olemasolu kontrollinud ega sõidukite arvestuse andmeid liiklusregistri andmetega võrrelnud ning seetõttu on info riigivara tegeliku seisu kohta vale.

Riigikontrolli soovitused sotsiaalkaitseministrile ning tervise- ja tööministrile:

- korraldada kõigi sõlmitud rendilepingute ülevaatamine ning raamatupidamises kajastamine vastavuses lepingutingimuste ja raamatupidamisreeglitega, et tagada valitsussektori statistika tegemise aluseks korrektsed andmed;
- taotleda eelarve koostamise protsessis luba finantseerimistehinguteks, et kõrvaldada juba sõlmitud lepingutest tulenevad riigieelarve seaduse rikkumised ja välistada eksimused uute rendilepingute planeerimisel;
- korraldada sõidukeid puudutavate andmete korrastamine.

Lisaks eelnevale pani Riigikontroll tähele, et rendilepingu lõppedes on tagastatud autod ostnud välja asutuse töötajad. Riigikontroll küsis liiklusregistrist andmeid ka rendileandjale tagastatud sõidukite uute valdajate kohta, et selgitada välja, kas riigiasutuse poolt rendilepinguga 70–90% ulatuses kinni makstud, korralikult hooldatud ning enne tagastamist korda tehtud sõiduki uus omanik on selle sama asutuse töötaja. Toimingute tulemusena tuvastas Riigikontroll, et Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas oli selliseid juhtumeid neli.

Kuna sõiduki võõrandamistehing on toimunud füüsilise ja eraõigusliku juriidilise isiku vahel, puudub Riigikontrollil võimalus anda hinnang võõrandamistehingu lepingutingimuste kohta, kuid samas juhib Riigikontroll tähelepanu võimalikule korruptsiooniriskile.

Palume Teid Riigikontrolli teavitada rakendatavatest meetmetest **hiljemalt 22.08.2016**.

Täname Sotsiaalministeeriumi ja tema valitsemisala töötajaid meeldiva koostöö eest ning loodame, et esitatud tähelepanekutest on abi sõidukipargiga seonduvate tegevuste korrastamisel!

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Krista Zibo
Peakontrolör

Riina Keldrima 640 0758
riina.keldrima@riigikontroll.ee